

DIRECTOR
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Vaticanul și Bulgaria

Se știe, că Boris, regele Bulgariei, este pe cale a se căsători cu o fiică a regelui Italiei, care este catolică. În legătură cu această căsătorie — care, evident, nu se va putea face decât în linia tradițiilor casei de Savoia —, regele bulgar a fost în audiență la Papa, pe urmă căreia o agenție de publicitate străină a lansat următorul comunicat deosebit de interesant asupra raporturilor sf. Scaun cu Bulgaria:

Cel mai important eveniment al șederei regelui Boris la Roma a fost fără îndoială vizita lui la Papa Pius al XI-lea. Spre mirare, presa locală și externă a trecut aproape complet cu vederea acest eveniment. Este incontestabil, că chestiunea, avându-se în vedere pozițiunea delicată a Bulgariei precum și exploziile civile filo-italiene din această țară, poate naște un interes diplomatic.

Este cunoscut, că înainte de război Vaticanul a privit Bulgaria destul de pieziș, în special din momentul când țarul Ferdinand de Coburg din motive politice a convertit pe fiul său Boris la biserica ortodoxă. Curia papală a hotărât să ignoreze complet Bulgaria. După război ex-țarul Ferdinand se adresează Papei Benedict al XI-lea, recunoscând că a păcătuit față de biserica catolică. În anul milostivirii 1925 s'a prezentat la reprezentantul Papei, cerând să fie iertat. Pocăindu-se, a fost iarăși primit în sânul bisericii catolice.

Actualul țar Boris nu și-a ascuns niciodată simpatiile sale față de biserica catolică. A ajuns încă înainte cu câțiva ani la o înțelegere cu Sf. Scaun ca să se trimită la Sofia un „Vizitator Apostolic”. Cu toate că n'au existat raporturi oficiale între Bulgaria și Vatican, Papa ridică pe trimisul său din Sofia la demnitatea de Delegat apostolic.

Se pare, că la actuala vizită a regelui Boris la Vatican s'a discutat, între altele, și asupra posibilităților și condițiilor stabilirii în viitorul apropiat a Nunțiatului oficial în Bulgaria, a cărei biserică ortodoxă a pierdut puternicul ei protectorat rus de altădată.

În acest scop Curia papală a și făcut unele pregătiri. Înainte cu câțiva timp Vaticanul a investit pe primul episcop bulgar, iar delegatul apostolic Roncalli organizează pelerinaje periodice a credincioșilor bulgari la Roma pentru a le arăta puterea bisericească și politică a bisericii catolice.

Apropierea dintre Vatican și Bulgaria este considerată ca fiind pe o cale netezită. Curia papală se străduiește pentru o înțelegere cu România și Jugoslavia și n'a trecut cu vederea nici Bulgaria și Grecia. În Grecia, care nu poate renunța la tradițiile bizantine, întâlnește dificultăți și deoarece Bulgaria pare mult mai accesibilă, concentrează acțiunea sa în Bulgaria.

Averile bisericești

In pragul discuțiilor parlamentare asupra noului regim al cultelor
de Dr. ALEXANDRU RUSU

„Exstincta persona morali ecclesiastica, eius bona fiunt personae moralis ecclesiasticae immediate superioris, salvis semper... legibus peculiaribus quibus exstincta persona moralis regebatur.” (Codex Iuris Canonici, can. 1501)

Știrea, că îndată după terminarea discuției la Mesaj, Senatul va intra în dezbateră proiectului pentru noul regim general al cultelor, ne îndeamnă să aducem iar pe tapet chestia averilor bisericești, care este, peste orice discuție, cea mai importantă problemă menită a fi rezolvită prin noua lege a cultelor.

Chestia era să ajungă în discuția parlamentului încă sub guvernarea liberală trecută, fiind la culte tot actualul titular, d. Alexandru Lapedatu. Proiectul de atunci, depus pe biroul Senatului, intrase, încă prin Ianuarie 1926, în discuția comisiei speciale și, dacă ne aducem bine aminte, trecuse chiar și la secții. Guvernul era hotărât să-l voteze neapărat la acel sfârșit de legislatură, dar pe urmă s'a resgândit și lucrul a rămas atunci baltă.

Trecut astfel prin filiera Senatului, proiectul de atunci al dlui ministru A. Lapedatu se cunoaște. Și, fiind vorba de chestia averilor bisericești se mai cunoaște, în legătură, și faptul, că *numitul proiect n'a ținut să onoreze în punctul acesta întru nimica observările și desideratele Corului nostru episcopesc*, care în deosebite rânduri a cerut dlui ministru al cultelor și chiar președintelui de Consiliu, dlui Ion I. C. Bratianu, să nu toarne prin o lege nenorocită nou oleiu pe focul, și altfel destul de aprins, al luptelor confesionale din Ardeal. În articolul 41 al proiectului de atunci se spuneau următoarele: „Dacă toți credincioșii unei comunități trec la alt cult, biserica, casa parohială cu întreaga avere a comunității devin proprietatea comunității celei noi, sau la care s'a făcut trecerea... Dacă majoritatea membrilor unei comunități religioase trece la alt cult, averea comunității se împarte proporțional cu numărul membrilor rămași și trecuți”. Articolul acesta mai avea apoi două alineate, prin cari biserica și casa parohială se lăsau în proprietatea minorității în cazul, că majoritatea și-ar avea de mai înainte casa și biserica proprie, și că partea în a cărei proprietate au rămas aceste edificii este obligată față de cealaltă la o despăgubire proporțională.

Acest punct de vedere, motivat în proiectul din 1926 al dlui A. Lapedatu cu enunțarea

principială, că „*bisericile și averile bisericești — afară de fundațiunile cu personalitate iuridică distinctă — aparțin comunităților religioase locale, în a căror proprietate se găsesse*”, n'a putut fi primit din partea bisericii noastre și *Corul nostru episcopesc a cerut*, din conferența ținută la 16 Ianuarie 1926, *cu toată hotărîrea, ca noul regim al cultelor să nu se atingă în ce privește chestia averilor bisericești, de dispozițiile cari sunt în vigoare.*

Că noul proiect al aceluiaș ministru al cultelor ce prevederi are în punctul acesta, n'am putut afla până acum. Proiectul încă nu este depus pe biroul Senatului și declarațiile pe cari d. ministru A. Lapedatu le-a făcut de curând asupra acestei chestiuni, că adevărat „o soluție acceptabilă pentru ambele părți e greu de găsit”, dar că „nu se îndoiește că o va găsi”, nu ne dă asupra ei nici o lămurire. Nu știm deci dacă d. Lapedatu va fi înțeleș — măcar în legătură cu chestia concordatului —, că *punctul de vedere al bisericii noastre nu poate fi nesocotit*, ori doară a preferit să se mențină la punctul de vedere nenorocit, pe care i-l-au sugerat tendințele de proselitism nesăbuit ale neodihnitei noastre ortodoxii ardeleni. Dar dacă nu știm aceasta, știm, în schimb, că *biserica noastră și înalțul ei Cor episcopesc nu poate să renunțe, sub nici un cuvânt, la punctul de vedere preconizat în toate memoriile sale referitoare la această chestiune.*

Trecând peste latura — de altfel foarte importantă, dar totuși mai mult de ordin sentimental și politic —, că o legiferare în sensul proiectului cunoscut al domnului Lapedatu ar deschide la noi în Ardeal o pagină a celor mai grele lupte confesionale, a căror provocare poate fi socotită drept o adevărată crimă împotriva liniștii din țară, biserica noastră n'ar putea accepta dispozițiile referitoare din vechiul proiect al regimului cultelor, și numai pentru simplul motiv, că *ele se împotrivesc constituției sale*. Personalitatea iuridică a parohiilor noastre, de care e legat dreptul lor de proprietate, este anume o *personalitate iuridică sui generis, supusă întru toate iurisdicției episcopului, care în sensul canoanelor bisericii noastre este, în definitiv, singurul subiect al proprietății din cuprinsul eparhiei sale, și care, la rândul său, este și el supus — în sensul canonului din fruntea acestor șire — autorității supreme a sf. Scaun al Romei*. Nici un fel de târguială nu se poate deci admite asupra

acestui punct de vedere și d. ministru Lapedatu gresește foarte mult dacă crede, că biserica noastră ar putea intra pe această chestiune la invoieii mediatore, „acceptabile pentru ambele părți“.

În sprijinul acestei păreri găsim de altfel și un luminos articol al dlui Nae Ionescu, apărut în numărul dela 18 Octomvrie c. al ziarului „Cuvântul“, în care dsa, menținându-se la înălțimea doctrinei, rupe o lance pentru teza de mai sus a bisericii noastre. Mânecând din dreptul de proprietate pe care articolul 17 al Constituției îl garantează tuturor bisericilor recunoscute ale țării, d. Nae Ionescu afirmă, că atunci când e vorba de-a preciza care anume biserică posedă bunuri, e limpede că numai „organizațiile concrete ale bisericii, constituite legal și canonic, cărora li-se recunoaște de către stat personalitatea iuridică“, se pot înțelege. „Principiul acesta, în conformitate de altfel cu toate concepțiile moderne de drept ecleziastic, a căpătat, spune dsa, — în ceea ce privește biserică din apus cel puțin (și noi adaugem, fără teama de-a putea fi desmintiți, și în biserică orientală) — o realizare concretă“. D. Nae Ionescu mai amintește apoi, că d. ministru Lapedatu ar cunoaște și o obligație luată din partea țării — probabil în concordat —, că „deplină proprietate a bunurilor (parohiilor, protopopiatelor... episcopiiilor, mitropoliilor), de orice natură ar fi ea, e garantată bisericii catolice reprezentată prin autoritățile sale ierarhice legitime... în conformitate cu constituția regatului“. Iar obligația aceasta, dublată de puterea principiului iuridic de mai sus, cer, după părerea dlui Nae Ionescu, în chip imperios, că *averea unei comunități religioase* (în speță parohie, protopopiat ș. a.) să nu poată trece asupra altei persoane iuridice (care poate și să nu fie o comunitate religioasă), decât în cazul când prima „s'ar desființa legal și canonic“. Ținând apoi seamă de prevederile speciale ale bisericii catolice este evident că chiar și averea unei parohii desființate „legal și canonic“ rămâne tot bisericii, fiindcă trece în domeniul organizației bisericesti superioare.

Iar aceasta înseamnă, spune autorul, că

„averea nu urmează pe credincioși în noua lor confesiune“. Și dacă nu-i urmează, adaugem noi, nici atunci când ar trece în masă până la unul, cu atât mai puțin poate fi vorba de asta, când ar fi trecut numai o parte, fie și marea majoritate, a credincioșilor.

De încheiere, d. Nae Ionescu afirmă, d. ministru Lapedatu ar fi acceptat acest punct de vedere și că „afirmația dsale, că de aici înainte va găsi o soluție, nu corespunde realității“. În cazul acesta — care nu ni-se pare însă probabil — se va putea găsi cu ușurință o înțelegere prealabilă și asupra celorlalte puncte dificultate ale proiectului din chestie. Dacă însă n'ar fi acesta cazul — și o notiță a „Renașterii“ dela Cluj, organul oficial al eparhiei ortodoxe de acolo, care, certând pe d. N. Ionescu, se bucură că n'o să aibă cuvânt în sfatul celorce hotărăsc asupra acestei „delicate“ chestiuni, ne îndeamnă s'o presupunem — *biserica noastră va trebui să se ridice, ca un om, întru apărarea drepturilor sale primejduite*. La fața luptelor noi și grele ce pot să ne aștepte de pe urma acestei legi, nime nu-i leitat să se deala o parte.

Lunia viitoare în 31 Octomvrie c. se va ținea, aici la Blaj, o nouă conferență episcopescă, în care se vor lua desigur hotărâri înțelepte și în ce privește această chestiune. Corul nostru episcopesc nu poate fi lăsat însă singur în luptă și de aceea e bine să se știe înainte că, în caz de nevoie, va trebui să sărim cu toții în sprijinul lui. Și o vom face, pentru că o nouă nesocotire a cererii lor juste și o legiferare împotriva canoanelor bisericii noastre, făcut în urma sugestiilor păcătoase a celorce vreau să ne desființeze, va trebui socotită drept o asociere a guvernului la opera nefastă a proselitismului ortodoxiei ardeleni.

Iar o atare acțiune nu poate să nu întru-nească pe toți fii buni ai bisericii noastre într-o singură tabără.

E bine să se știe aceasta.

Latinitate și ortodoxie. În legătură cu congresul presei latine, ținut încă și azi la suprafață de „Universul“ — care publică tot ce s'a scris în presa străină despre el —, nu

strică să dăm și noi câteva constatări pe care le face, în numărul său dela 23 Octomvrie c. ziarul „Heimat“ din Cernăuți referitor la atitudinea bisericii ortodoxe față de acest congres al latinității.

Subliniind aportul moral și chiar politic pe care poate să l aducă neamului nostru congresul atât de bine reușit al presei latine, care a însemnat o atașare ostentativă la cercul de idei al culturii apusene, ziarul numit susține, că pentru ca această atașare să însemne o deplină biruință a latinității în viața popoului român, trebuie să se înlătore o mare piedecă, și anume ortodoxia, care nu congruiază cu latinitatea. Numai astfel se poate înțelege, că biserica ortodoxă — care își revendică altfel românismul cel mai integralt făcând din el chiar un monopol exclusiv al ei — n'a ținut să participe efectiv la serbările recente ale latinității.

„Și nu e mirare — spune „Heimat“ —; latinitatea și ortodoxia se supoartă ca focul și apa. Ortodoxia nu numai că nu a contribuit cu nimic la întărirea caracterului latin al popoului român, dar s'a dovedit, în multe chipuri, chiar drept un mare dușman al ei. Prin ortodoxie s'a octroiât limba slavă în biserică, școală și administrație; și cu limba s'a introdus și alfabetul slav-cyrilic, prin ce limba românească și-a pierdut contactul cu limbile latine surori, pe care l-a regăsit apoi numai cu greu mai târziu. Pe timpul Fanarioșilor tot ortodoxia a fost, care s'a pus cu toată puterea în serviciul elenizării popoului român. Și dacă țaranul moldovean din Basarabia pune azi cele mai grele piedeci în calea unei unificări sufletești cu patria mamă, în vreme ce Ardeleanul este un patriot din cei mai înflăcărați, ajunge să amintim, că în Basarabia biserica ortodoxă a fost o splendidă unealtă a rusificării sufletului popoului român, până când în Ardeal s'a înstăpănit — prin atașarea la biserica Romei — o epocă de înflorire a idealului național român, așa-numita școală latinistă“.

Din partea noastră nu mai adaugem nimic la aceste aprecieri. Ele grăiesc dela sine, fiind în deplină consonanță cu vederile noastre.

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Sf. Niceta din Remesiana

Câteva însemnări pe marginea unei chestiuni istorice controversate

de Dr. Nicolae Lupu

II

Afară de martirul „Nicetas“ schițat până aici, în martyrologiile romane mai aflăm un altul, însemnat la 7 Ianuarie, cu aceste cuvinte: VII Idus Ianuarii (7 Ian.). In Dacia Sancti Nicetae Episcopi, qui feras et barbaras gentes mites reddidit et mansuetas“. Despre acesta Mineele noastre nu amintesc nimic, dar Gennadius a Massilia, care a trăit pe timpul Papii Gelasius (492—496), în cartea s'a „De viris illustribus“ spune că era episcop în Remesiana (unde este astăzi satul Bêla Palanka) lângă Niș, și îi înșiră operele scrise în limba latină „simplici et nitido sermone“ și anume: *Competentibus ad baptismum instructionis, libelli sex*. Mai amintește apoi opera acestuia *De symbolo*, în care explică „Credeul“ după catehezele sf. Cyril din Ierusalim; *de fide, libelli tres*, în care apără consubstanțialitatea Fiului și divinitatea Sf. Spirit; *de lapsu virginis consecratae*, care operă se află între ale sf. Ambroziu; *de diversis appellationibus Christi* și în sfârșit, tot lui îi atribuie și imnul acela

în proză ritmică, care este mărgăritarul rugăciunilor de mulțumită, nu numai în biserica latină ci și într'a noastră: *Te Deum laudamus*. (Vezi Ubaldo Mannucci, Istituzioni di Patrologia Roma 1923, parte II p. 195—6).

Tot pe acest sfânt episcop îl preamărește sf. Paulin din Nola, contimporanul său, în versuri drăguțe și în pagini de caldă și senină poezie, dedicate lui, cu ocaziunea celor două călătorii întreprinse de acesta în Italia la Nola una pela anul 398, iar a doua pela 402. Din aceste poezii putem ști cari erau teritoriile și popoarele de sub păstorirea lui. Aceștia erau Bessi din Balcanii vestic, Dacii „ripenses“ locuitorii dintre riul Morava (Serbia veche) și Vid (Bulgaria de azi), Dacii „mediterranei“ adevă din ținutul al cărei capitală era Sardica (Sofia) cu episcopatele dela Naissus (Niș) și Remesiana, Scyții și Geții, sau Goții.

Nu este scopul nostru să dovedim aici dacă sf. Niceta din Remesiana a predicat, sau nu, în stânga Dunării. De aceasta ne vom ocupa cu altă ocaziune. Aici constatăm numai, că și din poezia lui Paulin din Nola: Poema XVII *ad Nicetam redeuntem in Daciam* (cfr. Collectio Pasauriensis omnium poematum, carminum, fragmentorum latinorum... Pisauri 1766. Tom. V. p. 273) se poate vedea, că era un apostol nu numai al condeului, ci și al cuvântului și că prin el barbarii din numita regiune au învățat să laude pe Hristos cu *inimă romană* (Vezi Poema XVII. vers 201 și urm).

Precum vedem, acești doi Nicetas, sau Nichită, sunt doi bărbați de națiune, patrie, viață și moarte deosebită. Unul a fost episcop în Remesiana, scriitor și cuvântător „nitido sermone et simplici“, de naștere Daco-roman; Celalalt n'a fost episcop, a trăiat în „Gothia ultra Istrum“, Got de națiune, și a murit martir pentru credință la 370, adevă cu 28 ani înainte de prima călătorie alui Niceta din Remesiana la Nola. Iar între data morții unuia și a altuia s'a strecurat o jumătate de veac (370—420). Nu sunt deci a se confunda acești doi bărbați, iar dacă în sinaxarele și cazaniile noastre greco-slavonești — cunoscute ca foarte puțin critice și foarte puțin exacte în indicații geografice — acești doi bărbați se confundă unul cu altul, se mai poate trece cu vederea, dar nu se poate admite acest lucru unui istoric critic, fără al învinovăți de rea credință, ori apoi de superficialitate, dacă nu chiar de ignoranță a materiei, pe care vrea s'o expună.

Dl. Lupaș a făcut o întreită greșală istorică. Pe episcopul din Remesiana îl scoate mucenic sub Atanaric, la anul 370, când el la 402 merge în Italia. Pe Niceta mucenicul îl face să predice cu râvnă la strămoșii popoului nostru la anul 400, când el era mort de 30 ani, iar pe Atanaric îl pune în țara muntenească, tot la 400, când cu 22 ani înainte îl vedem în luptă cu Valente la Adrianopol?

Așa fiind, am dori să ne spună pe care dintre acești *Nichită* l-a așezat biserica dsale

Câteva documente

Sau cum se face la Bucium-ul Făgăraşului mănăstirea „Intregirea Neamului“

În legătură cu cele publicate în fruntea numărului nostru dela 15 Oct. ni-se arată, că „marele“ comitet de inițiativă dela București, exploatând într'un chip lipsit de orice scrupule înaltul patronaj al M. Sale Regina Maria, a pus în mișcare prefecturile de județe, cari colectează acum în țara întreagă pentru o mănăstire menită a întepi vrajba confesională în părțile de sud ale Ardealului. Este o acțiune nenorocită care trebuie combatută din toate puterile, pentruca un singur ban de-al credincioșilor bisericii noastre să nu poată alimenta opera acestei nefaste „intregiri“ a neamului prin desființarea bisericii noastre. Vrednicul nostru paroh din Veștem (jud. Sibiu) a respins a limine învitarea ce i-s'a făcut în acest scop pe calea organelor subalterne ale prefecturii județene dela Sibiu și ca el trebuie să procedeze toți preoții uniți, cari vor fi molestați cu învitări similare. Ținem anume să se știe, că orice ajutor dat mănăstirii dela Buciumul nostru unit este un păcat de neiertat împotriva bisericii noastre.

Pentru mai bună orientare dăm aici apelul comitetului către prefecturile județene, ordinul prefecturii Sibiu către primăriile comunale și răspunsul vrednic de toată lauda al preotului nostru din Veștem.

I

Nr. 2250/1927

București, 3 Septembrie 1927

Domnule Prefect,

Pentru slăvirea de veci a vremii fericite, când ne-am văzut toți Românii uniți în același gând la olaltă, s'a constituit un comitet de mai mulți cetățeni români, însuflețiți de cele mai curate sentimente creștinești, sub înalta prezență de onoare a M. S. Regina Maria, pentru înălțarea sf. Mănăstiri „Intregirea Neamului“ în memoria Marelui Nostru Rege Ferdinand I și-a eroilor, cari și-au dat totul pentru unirea cea mare.

Acest așezământ sfânt se va înălța sub istoricii și pitoreștii munți ai Făgăraşului — Bucium —, pe locul unde a ființat o sfântă mănăstire ortodoxă ardelenescă, dar dușmanii neamului, la anul 1761, au dărâmat-o. Datoria sfântă ne obligă pe cei de azi să-i redăm viață acestui așezământ creștinesc.

Conform aprobării Ministerului Cultelor Nr. 5626 din 25 Nov. 1926 și-a Ministerului Ocrotirilor sociale Nr. 23 188 din 30 Aprilie 1927 pentru contribuția publică, cu onoare Vă

rugăm, să binevoiați a ne scrie cu o sumă mai valoroasă în bugetul anului viitor, la fondul de propagandă națională și religioasă.*)

Biserica a fost pururea temeiul propășirii neamului nostru, în mijlocul intrigilor de tot felul, cărora le-a ținut piept dealungul veacurilor și tot în biserică trebuie să avem și de aici înainte supremul temei al înfloririi noastre, ca popor civilizat.

De aceea totodată Vă rugăm a face cunoscut organelor administrative și oamenilor de bine din jud. DV., prin o circulară să contribuie fiecare, săracul din pușinul lui, bogatul din prisosul lui, la înălțarea acestei cetăți sfinte, pentru care însași marimoasa noastră Suverană M. S. Regina Maria, ocrotitoarea bisericilor noastre strămoșești, a scris cu Augusta-i mână caldele cuvinte de îndemn, pe planurile sfintei mănăstiri din fruntea acestui apel:

„Cum au făcut-o strămoșii, să îndlțăm și noi locașuri sfinte, ca dar de recunoștință Domnului — MARIA“.

Numele donatorilor va fi scris, pe veci, în cartea de aur a sfintei mănăstiri „Intregirea Neamului“.

Nu ne îndoim, că ne veți da tot sprijinul, ca cu concursul DV. să putem desăvârși opera începută, care va fi un simbol de glorie al neamului nostru.

Primiți, Vă rugăm, Domnule prefect, asigurarea deosebitei noastre stime, ce Vă păstrăm

Comitetul de inițiativă

Președinte:

Indescifrabil

Secretar general:

M. Joica m. p.

II

Nr. 7765—927 A/G.

Termen 31 Octombrie 1927.

Tuturor primăriilor.

Vi-se comunică spre executarea colectei, în conțelegere cu conducătorii bisericii.

*) Toate sublinierile sunt ale noastre. N. R.

„drept-măritoare“ între sfinți, pe cel care vorbea și scria „nitido sermone“, sau pe acela care „foarte muncit a fost și prin foc s'a săvârșit“. Patronul seminarului din Sibiu de asemenea, care este? „Dacă se afirmă că ar fi sf. Nichita mucenicul, trebuie să spunem că s'a înșelat și mitropolitul Șaguna, căci acela nici când n'a fost socotit de apostol al neamului nostru; ba, precum susține Pârvan, în opul la care dl. Lupaș ne îndrumă de atâteaori, este exclusă posibilitatea creștinării Daco-Romanilor de apostolii activi la Goși citați înainte — Ulfila, Audius, Saba și Niceta Gotul sau mucenicul — (Pârvan, op. cit. p. 158). Dacă însă patronul seminarului sibian este sfântul și învățatul episcop din Remesiana, care a predicat strămoșilor poporului nostru pela anul 400 și după aceea, atunci și noi recomandăm tuturor preoților și învățătorilor, profesorilor și elevilor sibieni, să urmeze cu sfințenie programul lămurit dat de Șaguna: să fie anume cât se poate de râvnitori a urma pilda vieții lui Nichita din Remesiana. Iar pentru ca să evidențiem și la acest loc calea și pîntă pe cari le-a urmat acest apostol și părinte al bisericii noastre catolice, transcriem aici următoarele cuvinte ale lui Vasile Pârvan:

„Acesta (Nichita din Remesiana) este „dară apostolul Daco-Romanilor: din dreapta și din stînga Dunării. Un strălucit reprezentat nu numai al bisericii latine din Illyricum, ci al întregii biserici romane. Un bărbat venerabil și învățat, pe care sf.

„Paulinus îl numește învățătorul și părintele „său: magister et pater — un neînfricat misiionar al credinței creștine printre „barbari“ — un „scriitor bisericesc deosebit de prețuit pentru claritatea gândirii, ca și pentru frumuseța limbii „sale latine, — un sfânt, primit îndată după moarte în calendarul bisericii apusene, — dar „pentru noi, mai mult și mai presus de toate, „un romanizator al nostru și, prin Creștinism, „un reînviator în forme eterne a tradiției curate, „romane-italice, la Dunărea de jos. De naștere, „el însuși daco-roman, prin activitatea sa el „devine, cum spune sf. Paulinus, în aceeași „vreme și un cetățean al Italiei marie“ (Op. cit. p. 171—2.)

Acesta este și patronul nostru, frați sibieni, ales nu de un arhiepiscop, ci de înseși sufletele noastre. Urmați-l și voi precum îl urmăm noi și în curând în țara noastră va fi o turmă și un păstor, muncind împreună pentru binele și propășirea acestui neam, vrednic de o soartă mai bună.

O aniversară. Anul acesta s'a împlinit un veac și jumătate dela uciderea lui Grigore Ghica, Domnul Moldovei, care a lăsat o frumoasă pagină în istoria țării sale. Din acest prilej s'au aranjat în toate părțile, dar cu deosebire la Iași, unde are și un monument în grădina Bellic, serbări comemorative. Un ordin al ministerului instrucțiunii le-a impus și școlilor.

Sumele colectate, ni-se vor înainta până la 31 Octombrie 1927.

Sibiu, la 10 Septembrie 1927.

p. Prefect

Schöpp m. p.

III.

Nr. 142—927
parohial

Primăriei com. Veștem.

Vă retrimis apelul, cu observarea, că atât Buciumul — unde se intenționează ridicarea numitei mănăstiri — cât și Veștemul n'are credincioși ortodocși, și'n consecință nu pot colecta nimic; cu atât mai vărtos, că-mi iubesc prea mult neamul decât să pot contribui la alimentarea nenorocitelor lupte confesionale, pe cari inomis le vor provoca oamnei acestei mănăstiri.

Veștem, 12 Oct. 1927.

Pr. R. Moldovanu m. p.
paroh.

Săptămâna politică

Parlamentul deschis anul acesta, pentru întâia dată, la terminul normal fixat de noua Constituție, n'a adus aproape nici o schimbare în mersul obișnuit al lucrărilor lui. Mesajul, care anunță o întreagă serie de legi — fără a preciza cu un singur cuvânt linia de îndrumare generală menită a fi atinsă prin ele — a fost citit, în numele Regenței, de prințul Nicolae. Au urmat apoi lucrările de constituire, cari au adus în fruntea Camerei și Senatului pe preșidenții de ieri, dd. Săveanu și Nicolaescu.

— Discuțiile referitoare la rezultatul alegerilor au avut totuși o surpriză: *invalidarea alegerii de deputat dela Bălți*. De această alegere, în cursul căreia armata pușcase un om, se sesizase chiar înalta Regență și fiindcă ancheta cerută de ea nu putea să nu scoată la suprafață toate potlogăriile electorale de acolo, a venit însuși guvernul și a cerut invalidarea. Partidul averescan, al cărui candidat fusese proclamat aici, a rămas astfel cu un singur reprezentant la Cameră, cu d. P. Papacostea.

— Liniștea, în care urma să se deschidă — după o mică vacanță — Joia trecută, discuția la Mesaj a fost brusc întreruptă de *arestarea dlui M. Manoilescu*, fost subsecretar de stat la finanțe, „care — dupăcum spune comunicatul guvernului — a încercat să facă pe agentul de transmisiune a celor cari uneltesc turburarea ordinii constituționale a statului“.

— În jurul acestei arestări s'au produs *manifestări politice de importanță primordială pe chestia dinastică*. Dl primministru Brătianu a subliniat încă odată și cu toată hotărîrea, că guvernul nu admite nici o discuție asupra actului dela 4 Ianuarie 1926, următor căruia tronul țării a ajuns să fie ocupat de M. Sa Mihai. În schimb, d. I. Maniu, a spus, în numele partidului național-țărănesc, că după ce nimic nu poate să atingă suveranitatea națională, este în libertatea țării, ca atunci când va crede de bine să poată cere o revenire asupra actului dela 4 Ianuarie 1926 și aceasta fără a primejdui cât de puțin interesele mari ale țării.

— Dar nu acesta pare a fi obiectivul imediat al partidului național-țărănesc. Ideea primordială care îl preocupă mai mult decât orice chestiune dinastică — subordonată și ea acesteia — este *ideea reintrării în legalitate*, a cărei lozincă are să prezideze și la apropiatul congres al acestui partid, fixat pentru ziua de 20 Noemvrie c. la Alba Iulia.

— Pregătirile pentru *congresul dela Alba-Iulia* au și început pe întreagă linia și dacă arestarea senzațională a dlui Manolescu n'a fost, dupăcum se șoptește, mai mult o inscenare pentru a se putea opri congresul, noua adunare dela Alba-Iulia va fi o etapă foarte însemnată în lupta acestui partid pentru întoarcerea legalității.

Cardinalul Billot a renunțat la înalta demnitate. Se știe, că în legătură cu condamnarea mișcării cunoscute sub numele de „Action française”, conduse de Charles Maurras, Cardinalul iezuit L. Billot a ajuns într'un fel de conflict cu sf. Scaun. Francez de origine și aderent al restaurării monarhiei franceze, Cardinalul — și cu el atâta altă lume din clerul francez — simpatiza cu mișcarea plină de temperament și energie inaugurată de „acționiștii” lui Maurras. Și dacă decretul de excomunicare a acestuia, n'a fost promulgat încă înainte de războiul mondial, sub Papa Pius al X-lea, se datorește afirmative singur acestei simpatii a Cardinalului Billot, care a crezut că e bine să temporizeze acțiunea Vaticanului.

În cursul războiului „acțiunea” Maurras-istilor a trecut pe planul al doilea, dar după încheierea tratatelor de pace s'a pornit din nou și s'a purtat cu atâta violență, încât sf. Scaun, sesizat de primejdia religioasă ce însemna această mișcare pentru tinerimea franceză — prinsă cu tot elanul în vârtejul ei, care se abătuse binișor dela linia dogmelor de credință catolică — a publicat în sfârșit, la 7 Septembrie 1926, condamnarea lui Maurras, pregătită cu ani înainte. Lipsindu-le spiritul eclesiastic, „acționiștii” nu sau supus, inaugurând o luptă de rezistență puțin leală, care continuă și azi. La începutul acestei lupte Cardinalul Billot, stăpânit, se vede, prea mult de vechea simpatie față de obiectivul mișcării, a adresat câteva șire de încurajare conducătorilor ei, pe cari aceștia n'au întârziat să le dea, în scop de apărare, publicității.

Urmarea a fost, că — după un an de ezitare cuminte, cerută, se vede, de rezistența „acționiștilor” — sf. Părinte a primit renunțarea la cardinalat a p. Billot, care s'a retras iarăși în mănăstire, spre „a se putea pregăti mai bine la moarte”.

Cu aceste cuvinte a motivat nu de mult „L'Osservatore Romano” această ultima vacanță din șirul purpuraților bisericii romane.

Știri mărunte

Rectoratul seminarial din Blaj invită, și pe această cale, pe toți alumnii Seminarului teologic, să se prezinte în Seminar înomnis pe ziua de 9 Noemvrie c. până la orele 10 seara, dupăce cursurile se încep Joi în 10 Noemvrie c. dimineața.

Personale. Marția trecută a sosit la Blaj *Preasfințitul Alexandru al Lugojului*, care, cu o mică intrerupere, va fi oaspele I. Preasfinției Sale p. mitropolit Vasile până după conferința episcopescă de Lunia viitoare.

— P. Ven. Ordinariat arhidiecezan a numit pe p. *Traian Lincariu* adm. parohial la Bradu, pe p. *Alexandru Pop-Chirileu* adm. parohial la Lupșa, pe p. *Alexandru Pop-Tușin* adm. parohial la Roșia Montană, pe p. *Demetriu Costea* adm. parohial la Odverem, pe p. *Aurel Budac-Măsarim* adm. parohial la Bierdan, pe p. *Ioan Petraș* adm. parohial la Fărău, iar pe p. *Cornel Teotelecan* adm. parohial la Filea da jos.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânei a șaptea după Înălțarea sf. Cruci, va predica

în catedrală p. *Nicolae Popp*, profesor la școala normală de băieți.

— Înălăturându-se, dupăcum anunșasem, fostul prefect județan d. *Alexandru Lucescu*, care și-a permis între altele să pună — fără nici o autorizare dela minister — sub cenzură ziarele locale, în fruntea județului *Târnava-mică a fost redus d. Aurel Muthu*, întâiul prefect al erei liberale mai nouă. Se spune despre el, că ar avea de gând să provoace schimbări în conducerea orașului nostru, ceea ce ar putea să-i asigure și la Blaj simpatii, cu cari nu se prea poate lăuda până acum.

— Începând cu ziua de 1 Noemvrie c. se vor ținea — grație intervenției p. deputat Dr. I. Coltor — și la Blaj *târguri de vite destinate exportului*, de pe urma cărora orașul nostru va putea realiza beneficii însemnate. Ele se vor ținea tot Joia, cu ocazia târgurilor de săptămână. Târgurile acestea vor avea serviciu veterinar și de vamă, așa că vitele de export trecute prin aceste retorte vor putea trece frontiera fără orice alt control.

— Marția trecută, când M. Sa Regele Mihai a împlinit 6 ani, s'a oficiat și în catedrala noastră un *Te-Deum solemn*, la care au asistat toate autoritățile locale și elevii tuturor școalelor. A pontificat Msgr. Dr. *Ambroziu Cheșianu*, pro vicarul mitropoliei.

Presa și evenimentele politice interne. Cu excepția ziarelor guvernamentale „Universul”, „Viitorul” și „L'Independance Roumaine”, toate gazetele din capitală au convenit — dupăcum au comunicat — să nu mai trimită, la cererea ministerului de interne, reprezentanți la acel minister, pentru a primi sfaturi, instrucții, indicații și amenințări. Ministerul de interne, dacă va avea ceva de comunicat presei, să o facă în scris. Aceste comunicări vor fi, bine înțeles, publicate de ziare.

Mulțumită publică. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: „Reprezentanța parohială din Nandra mulțumește și pe această cale dlui *Perry - Porușiu Nicolae*, proprietar de automobile în Cluj, pentru un clopot în valoare de 8400 Lei, și alte 2000 Lei, pe cari i-a donat bisericii noastre, drept recunoștință față de comuna, în care a văzut lumina zilei. — *Simion Deac*, preot”.

Telefonul „Unirii”

M. Cluj. Că la deschiderea solemnă a Academiei de teologie ortodoxă dela Dvoastră s'au întâmplat a fi față și oameni, cari nu prea aveau ce căuta acolo, este numai o dovadă, că avem și noi destule elemente, cari nu înțeleg rostul minunatei învățături a sf. Pavel: „Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt”. Mai este apoi și chestia de demnitate, pe care unii oamenii nu prea știu să o prețuiască.

„Telegraful român”. Sibiu. „Îndrăzneți la culme”, cum ne socotiți pentru cele scrise într'un număr trecut referitor la acțiunea pentru ridicarea unei mănăstiri ortodoxe la Buciumul-Făgărașului, ne permitem a sublinia încă odată, că nici entuziazmul comitetului de acțiune, nici aprobările diferitelor ministere și nici chiar înaltul patronaj al M. Sale Regina, nu poate face din gândul de-a ridica în Buciumul nostru unit o mănăstire ortodoxă a „întregirii” neamului, de cât o păcătoasă „uneltire” și „o nouă provocare a bisericii noastre”. În afară de cele spuse de noi în articolul care V'a cam scos din sărite, o dovedește aceasta și faptul că dintre cele 24 mănăstiri câte spuneți, că a avut ortodoxia Dv. pe versanta Carpaților, a trebuit să Vi-se oprească ochii numai decât asupra bietului nostru Bucium, unde nu aveți un singur ortodox și unde jurul întreg este în majoritate de legea unită. Laturea aceasta a chestiunii n'o atingeți cu un singur cuvânt, în răspunsul de o întreagă coloană de care ne „învredniciți”, și asta este o nouă dovadă, că rostul noii mănăstiri este în adevăr „întregirea” religioasă a neamului și prin aceasta „desființarea bisericii noastre”. Oricât de îndrăzneț Vi-s'ar părea deci strigătul nostru, a „Monitorului” războinic de pe Târnave”, vom continua să-l trimitem în largul lumii și dacă DV. nu Vă speriați de el, se vor găsi poate alții cari să nu lase să vă „crească coarnele chiar până la ceru”. Iar dacă nu va fi așa, ne vom ști apăra — cum am spus-o — și singuri.

„Târnava”. Dieșoanmărtin. Ne mirăm foarte mult cum ați putut ajunge la comunicatul deochiat referitor la felul acum a fost pusă și susținută chestia reședinței de județ în ședința consiliului județan dela 15 Octombrie c. Că oamenii Blajului nostru (dd. Dr. Victor Maca-

veiu, Dr. Ioan Bianu și Stefan Roșianu) ar fi cerut acolo ca Blajul să nu mai fie reședință de județ, ci numai comună urbană, iar cel din urmă ar fi dorit să o vadă chiar din nou comună rurală, este — după mărturiile tuturor celor de față — o crasă pervertire a adevărului, pe care n'a putut-o comite decât vre-un biet analfabet în ale gazetăriei, care n'a fost în stare să sesizeze fondul chestiunii. Nu dlor, Blajul nu numai că n'are de gând să renunțe la ceea ce a câștigat, ci va lucra chiar din toate puterile ca Dieșoanmărtinul să nu mai continue a-l stăpâni prea mult timp nici în cele ce privesc viața județeană. Veți înțelege anume prea bine, că dacă nu s'ar fi gândit să aibă efectiv reședința de județ, nu era nici o nevoie să rupă tradițiile istorice cari îl legau de județul Alba.

Biserica gr-cat. Baia sprie. În 17 l. am primit 100 Lei. iar acum ați trimis 200 Lei. Astfel aveți pe anul 1928 un bon de 100 Lei.

M. Arad. Am primit 200 Lei. Pentru completarea abonamentului până la finea anului curent, Vă rugăm mai trimiteți 35 Lei.

R. Caransebeș. Pe anul curent abonamentul a fost achitat, astfel suma trimisă am trecut-o în contul anului viitor.

Ch. Boudin. Am primit 455 Lei Achitat până la finea anului curent. De aici trimitem foaia regulat.

Dr F. Lugoj. Prin „U. P.” am primit 200 Lei, abonament pe anul curent.

A. Chiraleș. Chităm primirea sumei de Lei 200.

GRATIS

Trimit catalogul despre **Vite de vie altoite** care cuprind de prețurile

cele mai ieftine și sfaturile neresplătibile pentru fiecare viticultor. În interesul propriu al DV. nu procurați vite de vie sau vite altoite până când nu cetiți călauza mea de viticultură

Adresa I. SZÜCS pepinerie 25

2-16 [160]

Diosig, jud. Bihor.

Se caută agenți pe lângă provizie mare.

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune ștofe.

Prapori de mătășă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrică de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr. 6.

(97) 18-?

Turnătorie de clopote și metal.

SCHIEB & KAUNTZ

SIBIU Str. Gării 15.

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale.

(205) 37-52